

Số: 10801 /SGD&ĐT-GDTrH

Hà Nội, ngày 31 tháng 10 năm 2014

V/v: Hướng dẫn đổi mới sinh hoạt TNCM
theo hướng DH,KTĐG phát triển
năng lực HS ở trường PT.

Kính gửi: - Trưởng Phòng Giáo dục và Đào tạo các quận, huyện, thị xã;
- Hiệu trưởng các trường THPT.

Thực hiện Kế hoạch số 80/ KH-BGDĐT, ngày 25/02/2014 của Bộ GD-ĐT về kế hoạch tổ chức thực hiện đổi mới sinh hoạt chuyên môn (SHCM) trong trường phổ thông; công văn số 4099/BGDĐT-GDTrH, ngày 05/8/2014 của Bộ GD-ĐT về việc hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ GDTrH năm 2014-2015, công văn số 5555/ BGDĐT-GDTrH, ngày 08/10/2014 của Bộ GD-ĐT về việc hướng dẫn SHCM về đổi mới phương pháp dạy học(PPDH) và kiểm tra, đánh giá(KTĐG), Sở GD-ĐT hướng dẫn việc tổ chức thực hiện ở các cơ sở giáo dục như sau:

I. MỘT SỐ NỘI DUNG SHCM VỀ ĐỔI MỚI PPDH VÀ KTĐG

1. Mục đích

- Nâng cao chất lượng SHCM trong trường trung học tập trung vào thực hiện đổi mới PPDH và KTĐG theo định hướng phát triển năng lực HS;

- Giúp cho CBQL, GV bước đầu biết chủ động lựa chọn nội dung để xây dựng các chuyên đề (CD) dạy học trong mỗi môn và các CD tích hợp, liên môn phù hợp với việc tổ chức hoạt động học tích cực, tự lực, sáng tạo của HS; sử dụng các phương pháp và kỹ thuật dạy học tích cực để xây dựng tiến trình dạy học theo CD nhằm phát triển năng lực và phẩm chất của HS;

- Thống nhất phương thức tổ chức và quản lí các HĐCM của trường, tạo tiền đề tích cực cho việc triển khai thực hiện đổi mới CT-SGK GDPT sau năm 2015.

2. Yêu cầu

- Việc xây dựng các CD dạy học trong mỗi môn học, các CD tích hợp, liên môn và kế hoạch dạy học bộ môn phải nhằm góp phần thực hiện mục tiêu của chương trình GDPT, phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường, địa phương và khả năng học tập của HS; kế hoạch dạy học của TNCM, GV phải được lãnh đạo nhà trường, phòng GDĐT phê duyệt trước khi thực hiện và là căn cứ để thanh tra, kiểm tra;

- Việc sinh hoạt TNCM trong trường trung học được thực hiện nghiêm túc, mang lại hiệu quả thiết thực. Mỗi TNCM trong trường trung học phải xây dựng được tối thiểu 1-2 CD dạy học/học kì; tổ chức dạy thử nghiệm để dự giờ, phân tích, rút kinh nghiệm và thực hiện trong thực tiễn nhà trường.

- Các nội dung sinh hoạt TNCM khác thực hiện đầy đủ theo quy định hiện hành.

3. Nội dung đổi mới sinh hoạt TNCM

3.1. Sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học (NCBH)

Quy trình thực hiện theo chu trình 4 bước sau:

- Bước 1: Chuẩn bị bài dạy minh họa

+ GV tự nguyện đăng ký hoặc cán bộ quản lý/tổ trưởng chuyên môn phân công GV dạy minh họa. Thời gian đầu nên khuyến khích GV có khả năng hay tổ trưởng/nhóm trưởng chuyên môn xung phong chuẩn bị bài dạy minh họa.

+ GV dạy minh họa và nhóm GV trong TNCM cùng thiết kế, trao đổi, đầu tư thời gian để chuẩn bị bài học nhưng GV dạy minh họa là người quyết định cuối cùng.

+ Bài dạy minh họa cần được thể hiện linh hoạt, sáng tạo. Căn cứ vào tình hình thực tế của HS lựa chọn nội dung, phương pháp, kỹ thuật dạy học (KTDH) thích hợp để đạt được mục tiêu/chuẩn KT, KN của từng môn học, không phụ thuộc quá nhiều vào nội dung SGK, các quy trình, các bước dạy trong sách GV. Đặc biệt đối với HS có khó khăn về nhận thức, GV có thể lựa chọn các ví dụ và ngữ liệu gần gũi với các em để đạt được mục tiêu bài học.

- Bước 2 : Dạy minh họa và dự giờ

Dạy minh họa:

+ GV không được dạy thử trước khi dạy minh họa;

+ Lớp học để dạy minh họa cần có đủ không gian, bàn ghế được sắp xếp thuận tiện cho người dự dễ dàng quan sát các hoạt động học tập của HS;

+ Thời lượng một tiết dạy minh họa không nên kéo dài làm ảnh hưởng tâm lý của học tập của HS;

Dự giờ:

+ Tùy quy mô tổ chức SHCM theo cụm trường, toàn trường hay theo tổ/nhóm, cán bộ quản lý cùng tham gia dự giờ với các GV (lưu ý số người dự giờ không quá đông làm ảnh hưởng đến chất lượng SHCM).

+ GV dự giờ phải đảm bảo không làm ảnh hưởng đến việc học tập của HS; không gây khó khăn cho GV dạy minh họa; khi dự giờ phải tập trung vào việc học của HS, theo dõi nét mặt, hành vi, sự quan tâm đến bài học của HS thông qua đó tìm mối liên hệ giữa việc học của HS với tác động của phương pháp, nội dung dạy học.

- Bước 3: Thảo luận sau dự giờ

Đây là công việc có ý nghĩa nhất trong SHCM, là yếu tố quyết định chất lượng và hiệu quả của SHCM. TTCM cần phát huy vai trò, năng lực của người chủ trì, động viên toàn bộ GV trong tổ tham gia đóng góp ý kiến cho bài giảng minh họa, cần nhấn mạnh những điểm nổi bật và lưu ý **không xếp loại giờ dạy**. Tiến trình thảo luận như sau:

+ GV dạy minh họa nêu mục tiêu của bài học, cách tiến hành, những thay đổi về ND, PP, ĐDDH để phù hợp với đối tượng HS và cảm nhận sau khi dạy bài học;

+ GV dự giờ chia sẻ ý kiến về bài dạy và chủ trì có những kết luận sơ bộ.

- Bước 4: Áp dụng thực tế hàng ngày

Trên cơ sở bài giảng minh họa, GV nghiên cứu vận dụng, kiểm nghiệm những vấn đề đã được dự giờ và thảo luận, suy ngẫm áp dụng vào bài học hàng ngày.

3.2. Sinh hoạt chuyên môn theo CĐ và tham gia diễn đàn mạng

a. Nội dung sinh hoạt chuyên môn theo CĐ

a1. Việc xây dựng các CĐ môn học

Thay cho việc dạy học đang thực hiện theo từng bài/tiết trong SGK như hiện nay, các TNCM căn cứ vào CT, SGK hiện hành, từng bước lựa chọn nội dung để xây dựng các CĐ dạy học phù hợp với việc sử dụng PPDH tích cực trong điều kiện thực tế của nhà trường. Trên cơ sở rà soát chuẩn KT,KN,TĐ theo chương trình hiện hành và các hoạt động học dự kiến sẽ tổ chức cho HS theo PPDH tích cực, xác định các năng lực và phẩm chất có thể hình thành cho HS trong mỗi CĐ đã xây dựng. Quy trình tiến hành xây dựng các CĐ dạy học như sau:

Bước 1: Xây dựng các CĐ của bộ môn đáp ứng yêu cầu tổ chức hoạt động dạy học cụ thể theo định hướng phát triển năng lực HS.

Trên nguyên tắc đảm bảo chuẩn KT,KN,TĐ được quy định trong chương trình GDPT, lựa chọn nội dung và xây dựng các CĐ dạy học phù hợp với việc tổ chức hoạt động dạy học theo các PPDH tích cực. **Mỗi CĐ có thể được thực hiện ở nhiều tiết học, mỗi tiết có thể chỉ thực hiện một hoặc một số bước (hoạt động) trong tiến trình sư phạm của PPDH.** Các nhiệm vụ học tập có thể được thực hiện ở trong hoặc ngoài giờ trên lớp. Đặc biệt, cần chú trọng giao nhiệm vụ học tập cho HS ở ngoài lớp học và ở nhà.

Bước 2: Xác định chuẩn KT,KN,TĐ của CĐ theo chương trình hiện hành **trên quan điểm mới là định hướng phát triển năng lực HS.**

Dựa trên chuẩn của CĐ theo trình hiện hành, đồng thời nghiên cứu những định hướng về dạy học và KTĐG phát triển năng lực HS để xác định các năng lực có thể hình thành và phát triển cho HS trong quá trình dạy học CĐ nói trên.

Bước 3: Xác định các loại câu hỏi/bài tập theo hướng đánh giá năng lực (KT,KN,TĐ) của HS trong CĐ/nội dung theo đặc thù của bộ môn. **Mô tả 4 mức yêu cầu (nhận biết, thông hiểu, vận dụng, vận dụng cao)** của mỗi loại câu hỏi/bài tập có thể sử dụng để kiểm tra, đánh giá năng lực và phẩm chất của HS trong dạy học. Trên cơ sở đó, biên soạn các câu hỏi/bài tập cụ thể theo các mức độ yêu cầu đã mô tả để sử dụng trong quá trình tổ chức các HĐDH và KTĐG, luyện tập theo chuyên đề đã xây dựng. Tùy theo đặc thù bộ môn mà câu hỏi/bài tập có thể là câu hỏi/bài tập định tính; bài tập định lượng; bài tập thực hành/thí nghiệm; ...

Bước 4: Thiết kế tiến trình dạy học CĐ được tổ chức thành các hoạt động học của HS để thực hiện ở trên lớp và ở nhà. Mỗi tiết học trên lớp có thể chỉ thực hiện một số hoạt động trong tiến trình sư phạm của phương pháp và kỹ thuật dạy học được sử dụng.

Trên cơ sở những định hướng về quan điểm dạy học, PPDH, KTDH theo định hướng phát triển năng lực HS được tập huấn, vận dụng các PPDH và KTDH tích cực, thiết kế tiến trình tổ chức hoạt động dạy học CĐ nhằm phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo của HS để hình thành và phát triển các năng lực đã xác định.

a2. Việc dự giờ và phân tích giờ dạy

Trên cơ sở các CD dạy học được xây dựng, TNCM phân công GV thực hiện bài học để dự giờ, phân tích và rút kinh nghiệm về giờ dạy. Việc rút kinh nghiệm giờ dạy tập trung phân tích hoạt động học của HS qua thực hiện nhiệm vụ học tập với yêu cầu:

- *Giao nhiệm vụ học tập cho HS*: mục tiêu của nhiệm vụ học tập rõ ràng và phù hợp với khả năng của HS, thể hiện ở yêu cầu về sản phẩm mà HS phải hoàn thành khi thực hiện nhiệm vụ; hình thức giao nhiệm vụ sinh động, hấp dẫn, kích thích hứng thú nhận thức của HS; đảm bảo tất cả HS tiếp nhận, sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ.

- *Theo dõi và hỗ trợ HS thực hiện nhiệm vụ học tập*: khuyến khích HS hợp tác khi thực hiện nhiệm vụ học tập; không để có HS bị “bỏ quên” trong lớp học, phát hiện kịp thời những khó khăn của HS khi thực hiện nhiệm vụ và có biện pháp hỗ trợ phù hợp, hiệu quả.

- *Tổ chức cho HS báo cáo và thảo luận*: hình thức tổ chức cho HS báo cáo phù hợp với nội dung học tập và KTDH tích cực được sử dụng; định hướng và có biện pháp khuyến khích cho HS trao đổi, thảo luận về nội dung học tập; xử lý những tình huống sự phạm nảy sinh một cách hợp lí.

- *Kết luận, nhận định về kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập của HS*: nhận xét về quá trình thực hiện nhiệm vụ học tập của HS; phân tích, nhận xét, đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ và những ý kiến thảo luận của HS; chuẩn hóa các kiến thức mà HS đã học được thông qua hoạt động.

Mỗi CD được thực hiện ở nhiều tiết học nên một nhiệm vụ học tập có thể được thực hiện ở trong và ngoài lớp học. Vì thế nên trong một tiết học có thể chỉ thực hiện một số bước trong tiến trình sự phạm của phương pháp và KTDH được sử dụng. Khi phân tích một giờ dạy phải đặt nó trong toàn bộ tiến trình dạy học của CD đã thiết kế.

a3. Phân tích, rút kinh nghiệm bài học

Quá trình dạy học mỗi CD được thiết kế thành các hoạt động của HS dưới dạng các nhiệm vụ học tập kế tiếp nhau, có thể được thực hiện trên lớp hoặc ở nhà. HS tích cực, chủ động và sáng tạo trong việc thực hiện các nhiệm vụ học tập dưới sự hướng dẫn của GV. Phân tích giờ dạy theo quan điểm đó là phân tích hiệu quả hoạt động học của HS, đồng thời đánh giá việc tổ chức, kiểm tra, định hướng hoạt động học cho HS của GV. Việc phân tích, đánh giá giờ dạy theo các tiêu chí cụ thể (*xem phụ lục đính kèm*).

b. Tham gia diễn đàn trên mạng

- Để theo dõi và hỗ trợ HĐCM trong các nhà trường, tạo môi trường chia sẻ, thảo luận, hỗ trợ lẫn nhau giữa các trường trên phạm vi toàn quốc, Bộ GDĐT tổ chức diễn đàn trên mạng về đổi mới PPDH và KTĐG theo định hướng phát triển năng lực HS tại địa chỉ: <http://truongtructuyen.edu.vn>.

- Mỗi TNCM ở trường được cấp 01 tài khoản để đăng nhập, tham gia diễn đàn.

- Các hoạt động của TNCM trên diễn đàn như sau:

+ Nộp các CD xây dựng lên diễn đàn với các sản phẩm được mô tả (ở trên), gồm: mục tiêu, nội dung CD; các năng lực và phẩm chất được hình thành trong CD; bảng mô

tả các mức độ yêu cầu của câu hỏi/bài tập đánh giá năng lực; các câu hỏi/bài tập đã biên soạn; tiến hành dạy học đã thiết kế và thử nghiệm;

+ Các CĐ dạy học được nộp lên diễn đàn sẽ được phân công cho các đơn vị góp ý lẫn nhau. Mỗi tổ/nhóm chuyên môn có trách nhiệm góp ý cho các CĐ được phân công (xuất hiện trong tài khoản của đơn vị mình trên diễn đàn), đồng thời cũng sẽ nhận được sự góp ý của đồng nghiệp cho những CĐ đơn vị mình xây dựng và nộp lên.

II. Yêu cầu, tổ chức các hoạt động chuyên môn và trách nhiệm quản lý

1. Việc SHCM theo hướng NCBH và dạy học theo CĐ

*** Đối với phòng GD-ĐT các quận/huyện/thị xã**

- Chỉ đạo các trường THCS xây dựng kế hoạch dạy học của TNCM chi tiết, chú trọng đến công tác SHCM theo các nội dung trên, đảm bảo **mỗi học kỳ có 2 buổi SHCM theo NCBH và mỗi tháng có 1 buổi SHCM theo CĐ để tham gia diễn đàn trên mạng;**

- Tăng cường kiểm tra việc thực hiện kế hoạch của TNCM và công tác SHCM trong trường học; chịu trách nhiệm về kế hoạch dạy học và việc SHCM của cơ sở trên địa bàn.

*** Đối với Hiệu trưởng trường THPT**

- Chỉ đạo TTCM xây dựng kế hoạch dạy học của TNCM chi tiết, chú trọng đến công tác sinh hoạt TNCM đảm bảo **mỗi học kỳ có 02 buổi SHCM theo NCBH, mỗi tháng có 01 buổi SHCM theo CĐ để tham gia diễn đàn trên mạng;** phê duyệt kế hoạch của TNCM;

- Thường xuyên kiểm tra, giám sát và điều chỉnh việc thực hiện kế hoạch của TNCM, phân công lãnh đạo, các tổ chức trong trường dự và chỉ đạo công tác SHCM;

- Chỉ đạo việc sắp xếp phân công thời khóa biểu cho GV dạy minh họa; sinh hoạt TNCM theo CĐ, dự giờ và rút kinh nghiệm;

- Chỉ đạo các bộ phận phục vụ chuẩn bị CSVC, TBDH, tài liệu tham khảo... phục vụ cho việc dạy minh họa.

*** Đối với tổ trưởng chuyên môn**

- Xây dựng kế hoạch TNCM, đặc biệt chú trọng đến các nội dung SHCM qua NCBH và SHCM theo CĐ. Kế hoạch phải được Hiệu trưởng phê duyệt, lưu giữ tại trường và phổ biến tới tất cả GV;

- Triển khai kế hoạch dạy học để GV thực hiện; đôn đốc việc thực hiện kế hoạch của tổ và của GV.

*** Đối với giáo viên bộ môn**

- Xây dựng kế hoạch cá nhân chi tiết, đăng ký viết, báo cáo CĐ và NCBH;

- Chủ động tìm tòi, sáng tạo, tích cực tham khảo ý kiến và thảo luận kế hoạch dạy học và các CĐ đã đăng ký trong kế hoạch của tổ và các đồng nghiệp.

Việc SHCM theo cụm trường

- Phân công các khu vực sinh hoạt chuyên môn của các trường THPT

- Các trường được phân công làm cụm trường có trách nhiệm :

+ Xây dựng kế hoạch tổ chức Hội nghị SHCM của cụm và soạn thảo công văn báo cáo về Sở (Phòng GDTrH) thống nhất về thời gian và địa điểm sau đó thông báo đến các trường trong cụm tham gia hội nghị SHCM;

+ Xây dựng kế hoạch kiểm tra việc thực hiện nhiệm vụ Giáo dục giữa các trường trong cụm (theo các nội dung hoạt động và tiêu chí đánh giá các hoạt động);

+ Báo cáo về Sở (phòng GDTrH) lịch kiểm tra trước khi tiến hành kiểm tra và kết quả kiểm tra ngay sau đợt kiểm tra.

- Hiệu trưởng các trường trong cụm có trách nhiệm cử tổ trưởng/nhóm trưởng các bộ môn tham gia hội nghị (hoặc tất cả các GV của bộ môn tham gia hội nghị, tùy theo đặc thù của bộ môn và tình hình cụ thể của cụm).

- Trường được chọn làm địa điểm tổ chức hội nghị chuyên môn có trách nhiệm chuẩn bị về cơ sở vật chất, thiết bị, hội trường, nước uống... cho hội nghị.

- Nội dung hội nghị cụm chuyên môn: các cụm chuyên môn của các trường THPT cần chủ động chọn lựa những nội dung sinh hoạt thiết thực ở cụm mình, bàn bạc thống nhất thật kỹ những nội dung sinh hoạt.

- Thời gian và địa điểm hội nghị chuyên môn: **02 lần/năm học, vào các tháng: cuối tháng 11 hoặc đầu tháng 12 (trước khi sơ kết học kỳ I), và cuối tháng 3 hoặc đầu tháng 4 (chuẩn bị tổng kết năm học).**

SHCM lần 1: Sinh hoạt chuyên môn theo NCBH.

SHCM lần 2: Sinh hoạt chuyên môn theo CĐ.

Các phòng GDĐT; các cụm trường THPT thống nhất chọn 01 ngày trong tuần (**ngày chuyên môn**) của các tháng nêu trên tổ chức hội nghị chuyên môn chung cho tất cả bộ môn trong toàn cấp học. Trường được chọn có nhiệm vụ phối hợp với các trường trong cụm để sắp xếp và thông báo đến tất cả GVBM tham gia hội nghị.

Việc tổ chức hội nghị cho tất cả các bộ môn cùng trong một ngày hoặc tổ chức riêng theo từng môn/từng ngày khác nhau do cụm trường quyết định sau khi tham khảo ý kiến của các trường thành viên.

Chế độ báo cáo

- Các cụm chuyên môn, trong mỗi lần hội nghị cụm chuyên môn, phải có báo cáo về Sở (Phòng GDTrH) để bố trí người về cùng dự hội nghị;

- Các bộ môn khi tham gia sinh hoạt cụm nhất thiết phải có báo cáo của bộ môn trường mình cho cụm trường;

- Sau khi sinh hoạt cụm, phải có báo cáo bộ môn gửi về Phòng GDTrH.

Quy định thời gian gửi báo cáo về Sở

- Báo cáo kế hoạch, thời gian,... tổ chức SHCM lần 1 vào cuối tháng 10.

- Báo cáo kết quả thực hiện SHCM lần 1 vào cuối tháng 12.

- Báo cáo kế hoạch, thời gian,... tổ chức SHCM lần 2 vào tháng 2 của năm kế tiếp.

- Báo cáo kết quả thực hiện SHCM lần 2 vào cuối tháng 4 của năm kế tiếp.

Ghi chú: Đối với trường THPT chuyên

* Các môn không chuyên tham gia hội nghị cụm chuyên môn bình thường.

* Các môn chuyên, Sở ủy quyền cho Hiệu trưởng làm việc với GV dạy chuyên tập trung nghiên cứu các CĐ dạy chuyên sâu và CĐ kiến thức nâng cao bồi dưỡng HSG (GV này được miễn tham gia SHCM theo cụm).

* Hiệu trưởng tạo điều kiện thuận lợi nhất để cho những GV được Sở phân công làm nhiệm vụ trưởng cụm bộ môn hoàn thành nhiệm vụ.

2. Trách nhiệm quản lý

- Sở GD-ĐT chỉ đạo cơ sở đào tạo GV chủ động đưa nội dung đổi mới PPDH và KTĐG theo định hướng phát triển năng lực HS vào chương trình đào tạo, bồi dưỡng GV; tạo điều kiện thuận lợi để giảng viên tham gia các hoạt động chuyên môn.

- Các phòng GDĐT và nhà trường THPT, THCS thường xuyên chỉ đạo tổ chức sinh hoạt TNCM thông qua dự giờ, rút kinh nghiệm để hoàn thiện các CĐ, tiến trình dạy học và phương pháp tổ chức hoạt động dạy học; có biện pháp khuyến khích, tạo điều kiện cho GV tham gia các hoạt động chuyên môn; có hình thức động viên, khen thưởng các TNCM, GV tích cực đổi mới PPDH&KTĐG.

Nhận được công văn này, các phòng GDĐT, trường THPT, THCS phổ biến đến từng GV để thực hiện. Trong quá thực hiện, nếu có khó khăn, vướng mắc cần phản ánh kịp thời về Sở GDĐT (phòng GDTrH) để được hướng dẫn, giải quyết./.

Nơi nhận:

- Ban GD (để biết);
- Các Phòng GDĐT (để thực hiện)
- Các trường THPT (để thực hiện)
- Lưu VT, GDTrH

GIÁM ĐỐC *g*

Nguyễn Hữu Độ

A